

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

7.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

අඛණ්ඩව පවතින අඩු උද්ධමන පරිසරයක් තුළ පෞද්ගලික අංශයට සපයනු ලබන ණය වර්ධනය කිරීම සඳහා අනුබල සැපයීම මගින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් දිරිගැන්වීමේ අරමුණ ඇතිව, 2014 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සාපේක්ෂ වශයෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන ගියේය. 2014 ජනවාරි මාසයේ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික, පිළිවෙළින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී. 2014 ජනවාරි මස 02 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් අඩු කරන ලදී. ආර්ථිකයේ පවත්නා ලිහිල් මුදල් තත්ත්වය පිළිබිඹු කරමින්, 2014 වසර පුරා දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර, බොහොමයක් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මෙතෙක් වාර්තා වූ අඩුම මට්ටම් දක්වා අඩු විය. 2014 වසර තුළ මුදල් සමස්තවල වර්ධනය, පුළුල් වශයෙන් පුරෝකථනය කරන ලද මට්ටමේ පැවතිණ. ඒ අනුව, 2014 වසර තුළදී පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_2) සාමාන්‍ය වර්ධනය 2013 වසරේ පැවති සියයට 16.5 හා සැසඳීමේදී සියයට 13.3 ක් විය. 2014 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය මන්දගාමී වුවද, මෙම කාලය තුළ දී බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම පුළුල් මුදල් වර්ධනය සඳහා දායක විය. මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ඵලදායී ආර්ථික කටයුතු සඳහා සපයනු ලබන ණය ප්‍රසාරණය සඳහා උපයෝගී කර ගැනීම පිණිස වාණිජ බැංකු දිරිමත්

කිරීමේ පියවරක් ලෙස, 2014 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සඳහා ප්‍රවේශය සීමා කරමින් වාණිජ බැංකු විසින් දින දර්ශිත මසකට වාර තුනකට වඩා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම භාවිතා කිරීමේ දී වාර්ෂිකව සියයට 5.00 ක විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් නියම කරන ලදී. වසරේ අවසාන භාගය වන විට පුළුල් මුදල් ප්‍රසාරණයට වැඩි වශයෙන් දායක වෙමින් වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනය සියයට 8.8 ක් දක්වා ශක්තිමත් ලෙස යථා තත්ත්වයට පත් විය. 2014 වසරේ දී රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය අයවැය මගින් ප්‍රකාශිත මට්ටමට වඩා වැඩි වූ නමුත් 2013 වසරට සාපේක්ෂව එහි ප්‍රසාරණය අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ඇතැම් රාජ්‍ය සංස්ථා ණය ආපසු ගෙවනු ලැබීම හේතුවෙන් වසරේ මුල් කාලයේ දී රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය අඩු වුව ද, 2014 වසරේ දී රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය ද ඉහළ ගියේය. ණය වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත්වීමත් සමඟ 2015 මාර්තු මස 02 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සඳහා ප්‍රවේශ වීම සීමා කිරීම යටතේ පැවති සියයට 5.00 ක විශේෂ පොලී අනුපාතිකය ඉවත් කෙරිණි. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම සහ උද්ධමනය අතර නොගැළපීම සහ රටේ ආයෝජන අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගෙන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් ලිහිල් කරමින් 2015 අප්‍රේල් මස 15 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, සියයට 6.00 සහ 7.50 දක්වා පදනම් අංක 50 කින් අඩු කළේය.

7.2 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය

2014 වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සාපේක්ෂ වශයෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යනු ලැබූ අතර, එය 2004 වසරෙන් පසුව ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ දීර්ඝතම කාලපරිච්ඡේදය විය. 2014 ජනවාරි මස 02 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය¹ ලෙස ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය, නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය² ලෙස ද නම් කරන ලදී. එසේම, මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති ඉහළ ද්‍රවශීලතාව සැලකිල්ලට ගනිමින් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම හා මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ අඩු පොලී අනුපාතික පරතරයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2014 ජනවාරි 02 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය සියයට 8.00 දක්වා පදනම් අංක 50 කින් පහළ දැමීම මගින් නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ පරතරය පදනම් අංක 150 ක් දක්වා අඩු කරන ලදී. එතැන් සිට වසර පුරා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, සියයට 6.50 සහ සියයට 8.00 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පැවතුණි. තවද, මහ බැංකුවේ රුපියල් ගනුදෙනු සඳහා වන ශුන්‍ය ණය අවදානම සලකා බලමින්, වාණිජ බැංකුවලින් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීමේ දී මහ බැංකුව විසින් ඇපකර ලෙස සුරැකුම්පත් ලබා දීම සඳහා පෙර පැවති අවශ්‍යතාව ඉවත් කරමින් 2014 පෙබරවාරි මස 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුරැකුම් රහිතව සිදුකරනු ලබන පහසුකමක් බවට පත්කරන ලද අතර නිත්‍ය ණය පහසුකම් ගනුදෙනු තවදුරටත් සුරැකුම් මත පදනම්ව සිදු කරන ලදී. මෙම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට අමතරව, විදේශීය අංශයේ වර්ධනය සැලකිල්ලට ගනිමින්, ඇතැම් කාණ්ඩවලට අයත් මෝටර් රථ වාහන ආනයනයේ දී වාණිජ බැංකුවල විවෘත කළ යුතු ණයවර ලිපිවලට අදාළව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2013 අගෝස්තු 30 වන දින පනවන ලද සියයට 100 ක අවම මුදල් ආන්තික අවශ්‍යතාව 2014 ජනවාරි මස 02 වන දින සිට ඉවත් කරන ලදී.

1 2014 ජනවාරි 02 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි, බැංකු පද්ධතිය තුළ ඇති එක්දින අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීමේ දී අදාළ වන පහළ සීමා අනුපාතිකය ලෙස නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (Standing Deposit Facility Rate) ක්‍රියාත්මක වේ.

2 නිත්‍ය පහසුකම යටතේ එක්දින පදනම මත වාණිජ බැංකු සමඟ මහ බැංකුව ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු කිරීමේ දී අදාළ වන පොලී අනුපාතිකය නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (Standing Lending Facility Rate) වන අතර, එය මහ බැංකුව විසින් එක් දින පදනමින් ද්‍රවශීලතාව බැංකු පද්ධතියට නිකුත් කිරීමේ දී අදාළ ඉහළ සීමා අනුපාතිකය ලෙස කටයුතු කරයි.

7.1 සංඛ්‍යා සටහන මෘතකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

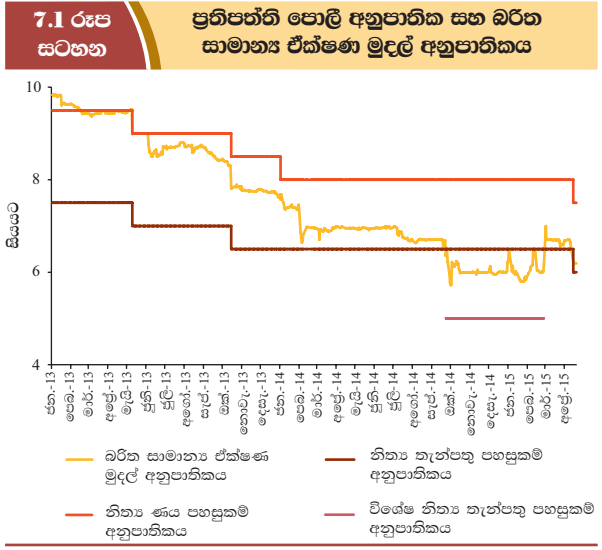
දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2012 පෙබරවාරි 03	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින් 7.50% සහ 9.00% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2012 පෙබරවාරි 09	විනිමය අනුපාතික තීරණය කිරීමේදී වඩාත් නම්‍යශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන ලදී.
2012 මාර්තු 12	ලියාපදිංචි බැංකු වෙත සිය රුපියල් ණය දීම 18% කට හෝ රුපියල් මිලියන 800 කට සීමා කරන ලෙස නියෝගයක් නිකුත් කරන ලදී. එතෙරින් අරමුදල් එක්රැස් කොට පරතරය පියවන බැංකු සඳහා අමතර 5% ක් (23% ක් හෝ රුපියල් බිලියනයක්) ලබාදෙන ලදී.
2012 අප්‍රේල් 05	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය 7.75% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 9.75% දක්වා පදනම් අංක 75 කින් ද ඉහළ නංවන ලදී.
2012 දෙසැම්බර් 12	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින්, පිළිවෙළින් 7.50% සහ 9.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2012 දෙසැම්බර් 31	රුපියල්වලින් සපයන ලද ණය වර්ධනය මත පනවා තිබූ ඉහළ සීමාව අවසන් වීමට ඉඩ සලසන ලදී.
2013 මැයි 10	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින් 7.00% සහ 9.00% දක්වා, අඩු කරන ලදී.
2013 ජූනි 26	2013 ජූලි මස 01 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතය 2 කින් 6.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2013 ඔක්තෝබර් 15	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 බැගින්, පිළිවෙළින් 6.50% සහ 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2014 ජනවාරි 02	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කරන ලද අතර, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් 8.00% දක්වා අඩුකරන ලදී. 2014 පෙබරවාරි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුරැකුම් රහිතව සිදු කරන ලදී.
2014 සැප්තැම්බර් 23	විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් සඳහා වන 6.50% ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් දිනදර්ශිත මසකට උපරිම අවස්ථා තුනක් දක්වා සීමා කරන ලදී. අවස්ථා තුන ඉක්මවා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් භාවිතා කරන විට වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් හට වාර්ෂිකව 5.00% ක් වූ විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් පනවන ලදී.
2015 මාර්තු 02	5.00% විශේෂ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය ඉවත් කරන ලදී.
2015 අප්‍රේල් 15	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය හා නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින්, 6.00% සහ 7.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් රාමුව යොමු වූ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට අවශ්‍ය මගපෙන්වීම සඳහා අතරමැදි ඉලක්කය ලෙස තවදුරටත් පුළුල් මුදල් යොදා ගැනුණි. පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය වසර අවසානයේ දී සියයට 14 ක් වනු ඇතැයි වසර ආරම්භයේ දී අපේක්ෂා කරන ලද අතර, ඊට සමාන වේගයකින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දෙන ණය වර්ධනය වනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, පුළුල් මුදල් ප්‍රසාරණය යම්තාක් දුරකට මන්දගාමී කරමින්, වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි. 2013 වසරේ සිට ජාත්‍යන්තර රන් මිල ගණන් පහළ යෑමට ප්‍රතිචාර වශයෙන් රන් උකස් ණය අඩු වීම, පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මීට අමතරව, විකල්ප මූල්‍යන මූලාශ්‍ර සඳහා පෞද්ගලික අංශයට ඇති අවස්ථා වැඩිවීම මෙන්ම පෞද්ගලික අංශය විසින් අභ්‍යන්තර මූල්‍යන ප්‍රභව භාවිතය ද මන්දගාමී ණය වර්ධනයට හේතු විය. කෙසේ වුවද, පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණයෙහි අඩු වර්ධනය මගින් පුළුල් මුදල් මත ඇති කළ බලපෑම අවම කරමින්, වසරේ මෙම කාලය තුළ දී ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය ද පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කිරීම හේතුවෙන්, 2014 වසර සඳහා වූ මුදල් සමස්ත පුරෝකථන සංශෝධනය කිරීම අවශ්‍ය විය. ඒ අනුව, වාර්ෂික මුදල් වැඩසටහනෙහි සංශෝධිත පුරෝකථනවලට අනුව, 2014 වසර සඳහා පුළුල් මුදල්වල සාමාන්‍ය වර්ධනය, පෙර පුරෝකථනය කරන ලද සියයට 14 සිට සියයට 13.5 දක්වා අඩු කරන ලදී. මෙම පුරෝකථන සමඟ සැසඳීමේදී 2014 වසරේ දී පුළුල් මුදල්වල සාමාන්‍ය වර්ධනය සියයට 13.3 ක් වූ අතර, 2014 වසර අවසානය වන විට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පුළුල් මුදල් වර්ධනය සියයට 13.4 ක් විය.

පෞද්ගලික අංශය සඳහා වන ණය සැපයුම ඉහළ නැංවීම පිණිස මුදල් වෙළඳපොළ පවතින ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව උපයෝජනය කිරීම සඳහා වාණිජ බැංකු දිරිමත් කිරීමේ අරමුණු සහිතව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළේය. මුදල් වෙළඳපොළ තුළ ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් පැවතිය ද, වසරේ මුල් කාලය තුළ දී

ණය පොලී අනුපාතික අපේක්ෂිත පරිදි අඩු නොවූ අතර පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය මන්දගාමීව පැවතුණි. මේ අතර, විවට වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් විසින් ඔවුන්ගේ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ණය ලබා දීම සඳහා භාවිතා කරනු වෙනුවට සියයට 6.50 ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ අඛණ්ඩව මහ බැංකුවේ තැන්පත් කරන ලදී. විවට වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් විසින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම භාවිත කරමින් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව මහ බැංකුවේ තැන්පත් කිරීම සීමා කිරීම සහ ඵලදායී ආර්ථික කටයුතුවලට ණය සැපයීම පිණිස එම අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව යෙදවීම සඳහා වාණිජ බැංකු දිරිගැන්වීමේ අරමුණින් 2014 සැප්තැම්බර් මස 23 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි විවට වෙළඳපොළ සහභාගි වන්නන් හට සියයට 6.50 ක නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම භාවිත කළ හැකි අවස්ථා ගණන දින දර්ශිත මසකට වාර තුනක් දක්වා සීමා කරන ලදී. ඒ අනුව, විවට වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නකු විසින් මසකට තුන් වතාවකට වඩා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම භාවිතා කිරීමේ දී වාර්ෂිකව සියයට 5.00 ක විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් නියම කරන ලදී. මේ අතර, 2014 සැප්තැම්බර් මාසයේ ඉතිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ සියයට 6.50 ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ විවට වෙළඳපොළ සහභාගි වන්නකු හට ප්‍රවේශ විය හැකි අවස්ථා ගණන දෙකක් දක්වා සීමා කරන ලදී. නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සඳහා වූ ප්‍රවේශය සීමා කිරීමේ වක්‍ර ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සියයට 5.00 විශේෂ පොලී අනුපාතිකය, නිත්‍ය පොලී

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

අනුපාතික කොරිඩෝවේ පහළ සීමාව බවට පත්විය. ඒ හේතුවෙන් ඒකීයණ මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකයටත් වඩා අඩු වූ අතර අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ද සැලකිය යුතු ලෙස පහළ වැටුණි. ඒ අනුව, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය සීමා කිරීමත් සමඟ, බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීයණ මුදල් අනුපාතිකය, 2014 ඔක්තෝබර් මස ආරම්භයේ දී සියයට 5.72 ක් දක්වා අඩු විය.

වසර පුරා ක්‍රියාත්මක වූ සාපේක්ෂ වශයෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය හේතුවෙන් තැන්පතු පොලී අනුපාතික අධික ලෙස අඩු නොවී බැංකු පොලී අනුපාතික පරතරය තවදුරටත් අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරිණි. වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික තවදුරටත් පහත හෙළීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති හේතු වූ අතර, කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ පැහැදිලි අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. ණය වර්ධනය ඉහළ දැමීම සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන්, විශේෂයෙන්ම 2014 වසරේ අවසාන මාස හතර තුළ දී, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රසාරණය වීම ආරම්භ විය. ඒ අනුව, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත්වීම හේතුවෙන් සහ එක් දින පොලී අනුපාතික, නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ඇතුළත ස්ථාවර කිරීමේ අරමුණින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2015 මාර්තු 02 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම මත පැනවූ සීමා ඉවත් කළේය. එමෙන්ම, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම සහ උද්ධමනය අතර නොගැළපීම සහ රටේ ආයෝජන අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින් 2014 අප්‍රේල් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය හා නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් අඩු කළේය.

මනාව පාලනය කරන ලද ඉල්ලුම් පීඩන සහ හිතකර ජාත්‍යන්තර භාණ්ඩ මිල ගණන් හේතුවෙන්, 2014 වසර පුරා පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය අඩු තනි අංකයක මට්ටමේ පැවතුණි. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ (කො.පා.මි.ද. පදනම් වසර 2006/07=100) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය, 2012 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 9.2 සහ 2013 දෙසැම්බර් මස පැවති සියයට 4.7 හා සාපේක්ෂව, 2014 වසර අවසානයේ දී සියයට 2.1 ක අඩු මට්ටමක පැවතුණි. වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය ද 2012 වසර අවසානයේ

පැවති සියයට 7.6 සහ 2013 දෙසැම්බර් මාසයේ පැවති සියයට 6.9 සිට 2014 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 3.3 ක් දක්වා පහත වැටුණි. වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළ දී සිදු කෙරුණු විදුලිබල සහ ඉන්ධනවල පරිපාලිත මිල ගණන් සංශෝධනය, උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවීම කෙරෙහි වැඩි වශයෙන් දායක විය. අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් මිල පීඩනයක් ඇති වන පරිදි සැපයුම් තත්ත්වයෙහි කිසියම් පසුබෑමක් අපේක්ෂා කෙරුණු නමුදු, සහල් ආනයනය දිරිමත් කරමින් කරන ලද තීරුබදු සංශෝධන ද ඇතුළත් පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග, ආහාර මිල උද්ධමනය පාලනය කිරීමට වැඩි වශයෙන් දායක විය. මේ අතර, යටිදැරි උද්ධමන පීඩනය සෘජුව මනිනු ලබන සහ ඉහළ විචලනයකින් යුතු මිල ගණන් මෙන්ම පරිපාලිත මිල ගණන් සහිත ඇතැම් තෝරාගත් භාණ්ඩ අයිතම බැහැර කොට ගණනය කෙරෙන මූලික උද්ධමනය, මනාව පාලනය වූ ඉල්ලුම් පීඩන පිළිබිඹු කරමින් වසර තුළ දී අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, 2014 අගෝස්තු මාසයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 3.9ක උපරිමයක් ලෙස වාර්තා වූ මූලික උද්ධමනය, ඉන් අනතුරුව අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවක් අඛණ්ඩව පවත්වා ගනු ලැබූ අතර, 2012 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 7.6 සහ 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 2.1 හා සාපේක්ෂව 2014 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ දී සියයට 3.2 ක් විය. වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය ද, 2013 අවසානයේ දී පැවති සියයට 4.4 සිට 2014 අවසානයේ දී සියයට 3.5 දක්වා පහත වැටුණි.

2014 වසර තුළ දී මහජනතාවගේ සහ වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන්ගේ දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණවල පාරදෘශ්‍යභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය පුළුල් ලෙස යොදා ගැනීමට අඛණ්ඩව කටයුතු කළේය. “2014 සහ ඉන් ඉදිරිය සඳහා වූ මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම” තුළින් සිය පුළුල් ප්‍රතිපත්ති සහ උපායමාර්ග පූර්ව වශයෙන් නිවේදනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වසර ආරම්භයේ දී කටයුතු කළේය. සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතාවල තොරතුරු සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නීතිපතා සහ කාලීන ප්‍රකාශ නිකුත් කිරීම, මාධ්‍ය සාකච්ඡා මෙන්ම සම්මන්ත්‍රණ සහ දේශන පැවැත්වීම සිදු කරන ලදී. සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා පිළිබඳව කාලීන පුවත්පත් නිවේදන නිකුත් කරන ලද අතර, වාර්ෂික වාර්තාව සහ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා ද

ඇතුළත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රකාශන මගින් පුළුල් පදනමකින් යුතුව තොරතුරු බෙදාහැරීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී. තොරතුරු බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් පුළුල් කිරීමේ අරමුණින්, ප්‍රයෝජනවත් ආර්ථික තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත සාර්ව ආර්ථික ප්‍රස්තාර ගොනුවක් මහ බැංකු නිල වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට ද 2014 වසරේ දී මහ බැංකුව කටයුතු කළේය.

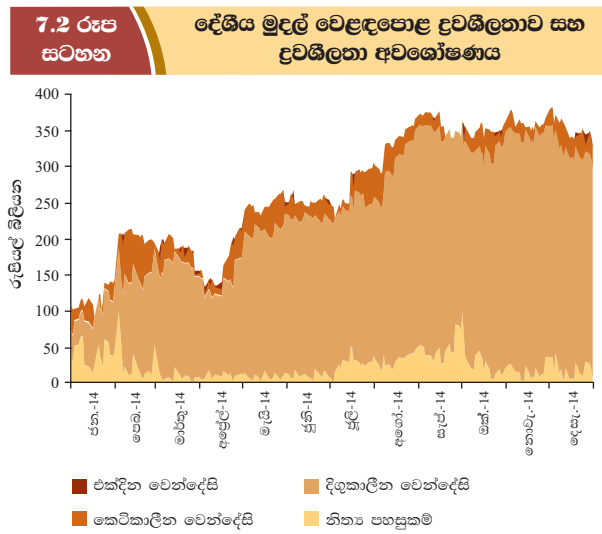
7.3 මුදල් හා ණය සමස්තවල ප්‍රවණතා

මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව 2014 වසර මුළුල්ලේම ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. වසර තුළ දී මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව තවදුරටත් ඉහළ ගියේය. 2014 වසරේ දී මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 545 ක පමණ ශුද්ධ මිලදී ගැනීම් සිදු කිරීම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වෙත නිකුත් කරන ලද ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 71 ක් පමණ විය. මීට අමතරව, මහ බැංකුව වාණිජ බැංකු සමඟ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වලට එළැඹීම තුළින් සහ 2014 ජනවාරි මාසයේ දී නිකුත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවට අදාළව ලැබුණු විදේශ විනිමයවලින් කොටසක් මිලදී ගැනීම තුළින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වෙත අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව මුදාහැරිණි. 2014 වසර තුළ, එක් දින අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 0.9 සිට රුපියල් බිලියන 107.2 දක්වා පරාසයක පැවති අතර වසර තුළ සාමාන්‍ය

ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 29.1 ක් විය. මේ අතර, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි පැවති සමස්ත අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව 2013 වසර අවසානයේ වූ රුපියල් බිලියන 71.7 සමඟ සැසඳීමේ දී 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 330.9 ක් විය.

2014 වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව දෛනික, කෙටිකාලීන සහ දිගුකාලීන පදනම මත අඛණ්ඩව අවශෝෂණය කළේය. එක් දින පොලී අනුපාතිකවල අනවශ්‍ය විචලනයක් ඇති නොකොට, එක්දින ද්‍රවශීලතාව අතිමත මට්ටමක පවත්වා ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු පවත්වාගෙන යන ලදී. වෙළඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා 2014 වසරේ දී කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි මෙන්ම, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීම ද සිදු කරන ලදී. මේ අතර, 2014 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 330.9 ක් වූ සමස්ත ද්‍රවශීලතාව හා සැසඳීමේ දී මහ බැංකුව සතු රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් තොගයෙහි වටිනාකම රුපියල් බිලියන 121.8 ක් ලෙස සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන්, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව පාලනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ණයට ගැනීමේ වැඩසටහන යටතේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලෙන් ණයට ලබා ගත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර භාවිතා කරන ලදී. 2014 වසරේ දී ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ද ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගන්නා ලදී. ඒ අතර, මහ බැංකුවේ ශුන්‍ය ණය අවදානම සලකා බලමින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සුරැකුම්පත් රහිතව සිදු කිරීමට තීරණය කරන ලදී. මීට අමතරව, පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීම හමුවේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සඳහා ප්‍රවේශ වීම 2014 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සීමා කරන ලද අතර, දෛනික විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු වසර පුරා අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යන ලදී. 2014 වසර තුළ දී නිත්‍ය පහසුකම් යටතේ අවශෝෂණය කරන ලද දෛනික ශුද්ධ සාමාන්‍ය ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 21.5 ක් විය.

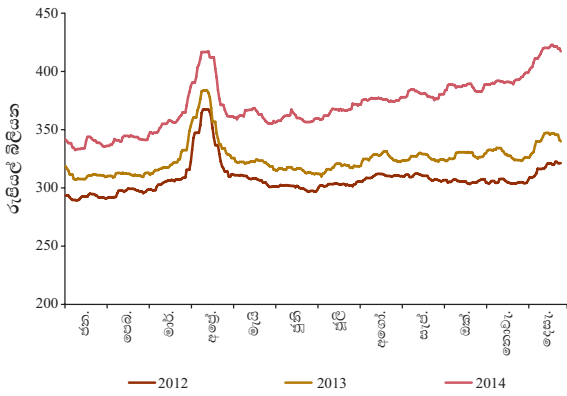

සංචිත මුදල්

2013 වසර අවසානයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 0.9 ක සුළු වර්ධනයක් වාර්තා කළ දෛනික සංචිත මුදල් සැපයුම 2014 අවසානය වන විට සියයට 18.3 කින් වර්ධනය විය. සංචිත මුදල් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම සඳහා ව්‍යවහාර මුදල් සහ මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

7.3 රූප සටහන

දෛනික සංසරණයෙහි ඇති ව්‍යවහාර මුදල්

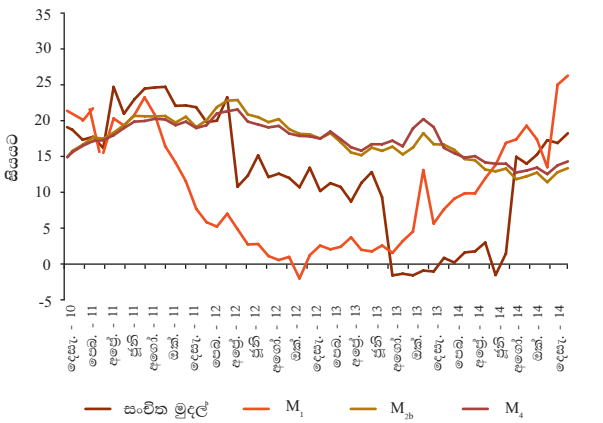

අඩු තැන්පතු පොලී අනුපාතික පවතින වාතාවරණයක් තුළ මුදල් ළඟ තබා ගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය අඩුවීම හේතුවෙන් ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණය ඉහළ ගියේය. උත්සව සමය මෙන්ම, 2015 ජනාධිපතිවරණ කටයුතු හේතු කොට ගෙන මුදල් සඳහා වූ ඉල්ලුම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වසර අවසානය වන විට සංසරණයේ පැවති ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රමාණය තවදුරටත් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණය 2013 වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 339.8 හා සැසඳීමේ දී 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 416.9 දක්වා රුපියල් බිලියන 77.1 කින් වර්ධනය විය. 2013 ජූලි මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව සියයට 8 සිට සියයට 6 දක්වා පහළ දැමීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 10.5 කින් අඩු වූ මහ බැංකුව සතු වාණිජ බැංකු තැන්පතු වටිනාකම 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 161 ක් දක්වා සියයට 8.2 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, 2014 වසරේ පළමු කාර්තු දෙක තුළ දී කාර්තුමය සාමාන්‍ය සංචිත මුදල්වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය මන්දගාමී විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2014 වසරේ පළමු සහ දෙවන කාර්තුවේ දී සංචිත මුදල්වල කාර්තුමය සාමාන්‍යය, පිළිවෙළින්, සියයට 0.5 කින් සහ සියයට 1.0 කින් රුපියල් බිලියන 497.6 ක් හා රුපියල් බිලියන 523.8 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, 2013 වසරේ ජූලි මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩු කිරීමෙන් ඇති වූ පාදක බලපෑම හේතුවෙන් 2014 වසරේ අවසාන කාර්තු දෙකෙහි සංචිත මුදල්වල සාමාන්‍යය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2014 වසරේ තෙවන සහ සිව්වන කාර්තුවල දී සංචිත මුදල්වල කාර්තුමය සාමාන්‍යය, පිළිවෙළින්, සියයට 14.3 කින් සහ 16.5 කින් රුපියල් බිලියන 531.3 ක් හා රුපියල් බිලියන 557.9 ක් දක්වා වර්ධනය විය.

වත්කම් අනුව සලකා බැලීමේ දී, 2014 වසර තුළ දී සංචිත මුදල් වර්ධනය සඳහා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වර්ධනය මුළුමනින්ම ආයතන වී ඇත. මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් 2013 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 529.1 හා සැසඳීමේ දී 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 688 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 158.9 කින් ඉහළ ගියේය. ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම සඳහා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවට අදාළව ලද විදේශ විනිමයවලින් කොටසක් මිලදී ගැනීම මෙන්ම වාණිජ බැංකු සමඟ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වලට එළැඹීම හේතුවිය. මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල අඩුවීම 2013 වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 128 හා සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 70 ක් දක්වා සීමා වුවද, පෙර වසරේ දී මෙන්ම 2014 වසර තුළ දී ද මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් අඛණ්ඩව පහළ ගියේය. මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගිය ද, අනෙකුත් වගකීම් රුපියල් බිලියන 107 කින් පමණ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම, වසර තුළ දී ශුද්ධ දේශීය වත්කම් පහළ යෑමට හේතු විය. මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් තාවකාලික අත්තිකාරම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2014 වසරේ දී මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 35.7 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අතරම, මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය අඩුවීම හේතු කොට ගෙන මුදල් වෙළඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ණයට ගත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර යොදා ගැනීම හේතුවෙන් මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වගකීම් ඉහළ ගියේය. මහ බැංකුව සතු

7.4 රූප සටහන

මුදල් සමස්තවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය

අයිතමය	2013 අවසානයට	2014 අවසානයට (අ)	වෙනස			
			2013		2014	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් එකතුව	339.8	416.9	21.7	6.8	77.1	22.7
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	264.6	329.4	13.1	5.2	64.8	24.5
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	75.2	87.5	8.6	13.0	12.3	16.4
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු	148.8	161.0	-17.5	-10.5	12.2	8.2
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු (ආ)	...	...	...	...	...	...
4. සංචිත මුදල් (1+2+3)	488.6	577.9	4.2	0.9	89.3	18.3
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	220.0	282.7	21.5	10.8	62.8	28.5
6. පටු මුදල් සැපයුම, M_1 (1.1 + 5)	484.6	612.2	34.5	7.7	127.6	26.3
7. මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	2,574.2	2,848.4	431.1	20.1	274.2	10.7
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම, M_2 (6+7)	3,058.8	3,460.6	465.6	18.0	401.8	13.1
9. ගලපන ලද විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ඇ)	359.1	415.3	23.2	6.9	56.2	15.7
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම, M_{2b} (8+9)	3,417.9	3,875.9	488.8	16.7	458.0	13.4
මුදල් ගුණකය, M_{2b}	7.00	6.71				
සංසරණ ප්‍රවේගය, M_{2b} (ඇ)	2.71	2.70				

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) තාවකාලික
 (ආ) මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු 2013 වසර අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 4.7 ක් ලෙසද, 2014 අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 7.3 ක් ලෙසද පැවතුණි.
 (ඇ) අත්වෙරළ බැංකු ඒකකවල නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
 (ඈ) වසර තුළදී මුදලෙහි සංසරණ ප්‍රවේගය

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් හැර) 2012 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 168.2 හා සාපේක්ෂව 2013 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 5.2 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 163 කින් අඩු වූ අතර, එය 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 6.1 ක් ලෙස අඩුකර අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

අඩු පොලී අනුපාතික වාතාවරණය යටතේ ව්‍යවහාර මුදල් සහ තැන්පතු අතර අනුපාතය ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් සැපයුම අතර සම්බන්ධතාව පිළිබිඹු කෙරෙන මුදල් ගුණකය 2014 අවසානයේ දී අඩු විය. ඒ අනුව, පුළුල් මුදල් ගුණකය, 2013 වසර අවසානයේ දී පැවති 7.00 හා සාපේක්ෂව 2014 අවසානය වන විට 6.71 ක් විය. කෙසේ වෙතත්, සාමාන්‍යය වශයෙන් ගත් කල මුදල් ගුණකය 2013 වසරේ පැවති 6.64 සමඟ සැසඳීමේ දී 2014 වසරේ දී 6.93 ක් විය.

පටු මුදල් සැපයුම (M_1)

මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු ඇතුළත් පටු මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2013 වසර අවසානයේ පැවති

සියයට 7.7 හා සැසඳීමේ දී 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 26.3 ක ඉහළ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2014 වසරේ ජනවාරි සහ ඔක්තෝබර් අතර කාලය තුළ පටු මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයේ සාමාන්‍යය සියයට 14 ක් වූ නමුත්, 2014 වසරේ අවසාන මාස දෙක තුළ එහි වර්ධනය සියයට 25 ඉක්මවූ අතර එය 2014 වසරේ වාර්තා වූ පටු මුදල් සැපයුමෙහි සමස්ත වාර්ෂික වැඩිවීමෙන් අධිකව පමණ දායක විය. 2015 ජනවාරි මස පැවති ජනාධිපතිවරණයට අදාළ වියදම් සහ උත්සව සමයේ ඇතිවූ ඉල්ලුම හේතුවෙන් ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණය ඉහළ යෑම, 2014 වසරේ අවසාන භාගයේ දී පටු මුදල් සැපයුම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමට හේතු විය. මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය, 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 5.2 සිට 2014 වසර අවසානයේ දී සියයට 24.5 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරය සහ 2014 වසරේ අවසානයේ කාලීන වශයෙන් ඇති වූ ඉල්ලුම හේතුවෙන්, මහජනයා වෙතැති ඉල්ලුම් තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය, 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.8 හා සාපේක්ෂව 2014

7.3 සංඛ්‍යා සටහන

සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මුදල් සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

රුපියල් බිලියන

අයිතමය	2013 අවසානයට (අ)	2014 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2013		2014	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
සංචිත මුදල්	488.6	577.9	4.2	0.9	89.3	18.3
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	529.1	688.0	132.7	33.5	158.9	30.0
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	-40.5	-110.1	-128.4	-146.1	-69.6	171.6
පුළුල් මුදල් (M_{2b})	3,417.9	3,875.9	488.8	16.7	458.0	13.4
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-76.3	15.1	-50.5	-195.5	91.5	-119.8
මුදල් අධිකාරීන්	529.1	688.0	132.7	33.5	158.9	30.0
වාණිජ බැංකු	-605.5	-672.9	-183.2	-43.4	-67.4	11.1
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	3,494.2	3,860.7	539.3	18.3	366.5	10.5
දේශීය ණය	4,200.8	4,640.1	504.7	13.7	439.4	10.5
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	1,301.3	1,435.9	256.1	24.5	134.6	10.3
මහ බැංකුව	114.0	149.7	-164.8	-59.1	35.7	31.3
වාණිජ බැංකු	1,187.3	1,286.2	420.9	54.9	98.9	8.3
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	365.1	446.0	72.6	24.8	80.9	22.2
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	2,534.3	2,758.2	175.9	7.5	223.9	8.8
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-706.6	-779.4	34.6	4.7	-72.8	10.3

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වසර අවසානයේ දී සියයට 28.5 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. නිරපේක්ෂ වශයෙන් ගත් කල, 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 34.5 ක වැඩිවීමට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී පටු මුදල් සැපයුම රුපියල් බිලියන 127.6 කින් ඉහළ ගියේය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b})

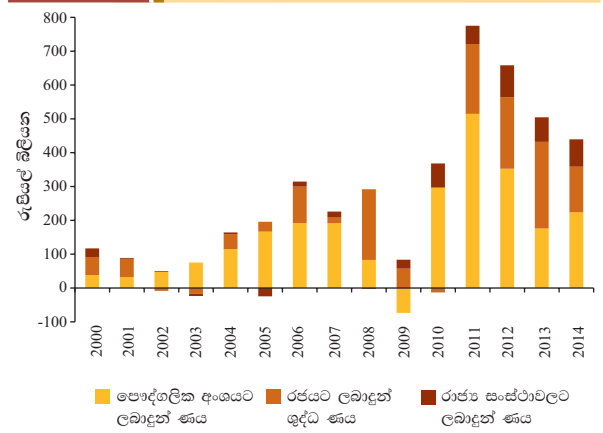
2014 වසර තුළ දී පුළුල් මුදල් සැපයුම අපේක්ෂිත පරිදි වර්ධනය විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 16.7 හා සාපේක්ෂව 2014 වසර අවසානයේ දී සියයට 13.4 ක් විය. මේ අතර, පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ධනය 2014 වසර සඳහා පුරෝකථනය කළ මට්ටම වූ සියයට 13.5 සමඟ අනුරූපව සියයට 13.3 ක් විය.

වගකීම් අංශයෙන් ගත් කල, මහජනයා සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වලින් සමන්විත ආසන්න මුදල්වල වැඩිවීම මගින් පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනයට දැක්වූ දායකත්වය පෙර වසරේ පැවති සියයට 92.9 හා සැසඳීමේ දී 2014 වසරේ දී සියයට 72.1 ක් විය. වාණිජ බැංකු විසින් පිරිනමනු ලැබූ අඩු තැන්පතු පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් ආසන්න මුදල්වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 18.3 හා සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 11.3 දක්වා අඩු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ආසන්න මුදල්වල ප්‍රසාරණය 2013 දී වාර්තා වූ

රුපියල් බිලියන 454.3 හා සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 330.4 කට සීමා විය.

වත්කම් අංශයෙන් සලකා බලන විට, බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සහ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම, 2014 වසරේ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනයට හේතු විය. වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී ශුද්ධ දේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 64.7 කින් අඩු වූ හෙයින් පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය සඳහා රුපියල් බිලියන 289 කින් වැඩි වූ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මුළුමනින්ම දායක විය. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද

7.5 රූප සටහන **දේශීය ණයෙහි වාර්ෂික ඉහළ යෑම**

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොල් අනුපාතික

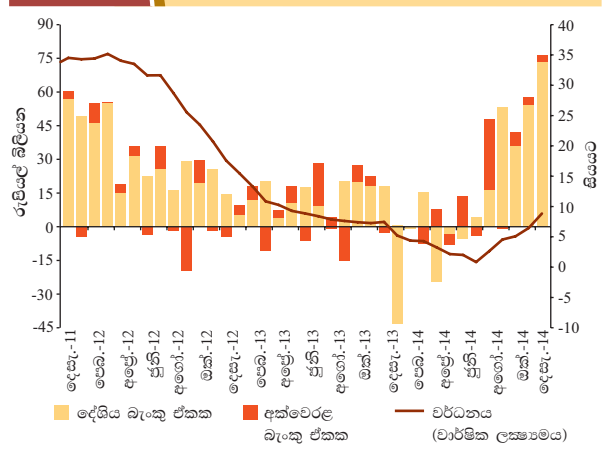

එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 541 ක (රුපියල් බිලියන 72) විදේශ විනිමය මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීම මෙන්ම, රුපියල් බිලියන 138.6 ක පමණ ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් අවශෝෂණය කිරීම, මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. එමෙන්ම, මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 26.8 කින් වැඩි වීම සඳහා වාණිජ බැංකුවලින් ඇතැම් රාජ්‍ය සංස්ථා ලබාගත් ණයවලින් කොටසක් ආපසු ගෙවීම සහ මහ බැංකුව සමඟ වූ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් අවසන් කිරීමෙන් ලද අරමුදල් විදේශවල ආයෝජනය කිරීම හේතු විය. කෙසේ වුවත්, මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළට විදේශ විනිමය සැපයීමත් සමඟ වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළ දී ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 134.4 ක අඩු වීමක් වාර්තා විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වසර තුළදී බැංකු අංශයෙහි සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල ඉහළ යෑම රුපියල් බිලියන 91.5 කට සීමා විය. මේ අතර, 2014 වසරේ දී, බැංකු පද්ධතිය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 366.5 කින් වැඩි වූ අතර එයින් රුපියල් බිලියන 300.6 ක වැඩිවීම වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළ වාර්තා විය. දේශීය ණයවල ප්‍රධාන සංරචකය වන පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි අඩුවීම වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් අඩු වීමට හේතු විය. බැංකු පද්ධතිය වෙතින් රාජ්‍ය අංශය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ඇස්තමේන්තුගත මට්ටම්වල පැවතීම මෙන්ම රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් බැංකු මූල්‍යනය සඳහා අඩු වශයෙන් නැඹුරු වීම, ශුද්ධ දේශීය වත්කම් මගින් පුළුල් මුදල් සැපයුමට ඇති කරනු ලැබූ බලපෑම අඩු කිරීමට දායක විය. කෙසේ නමුත්, රජය සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමත් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත්වීමත් හේතුවෙන් වසරේ අවසාන භාගයේ දී ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය.

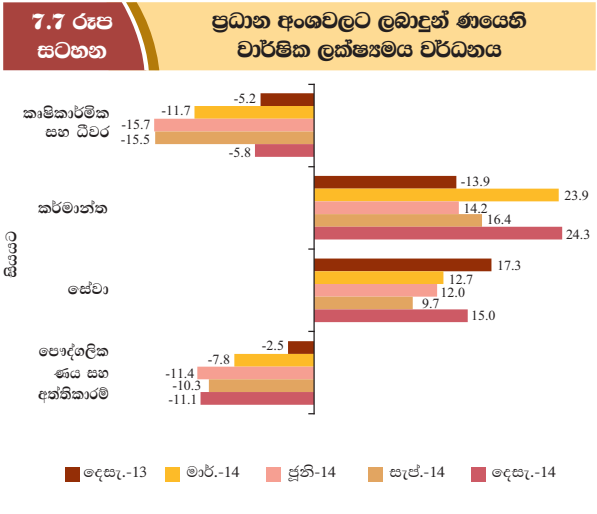
වසරේ පළමු මාස අට තුළ අඩුවීමක් වාර්තා වුවද, 2014 වසර අවසානය වන විට පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත් විය. ණය පොලී අනුපාතික අඩු වුවද වසරේ පළමු මාස අට තුළ පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීම කෙරෙහි සාධක කිහිපයක් බලපෑවේය. ණය ගැනීමේ පිරිවැය පහළ යෑම හා ණය සැපයුම මත එමගින් ඇති විය හැකි හිතකර බලපෑම විශාල

ලෙස දුර්වල කිරීම කෙරෙහි 2013 වසරේ තෙවන කාර්තුවේ සිට ඇති වූ රන් භාණ්ඩ උකස් ණය පහළ යෑම හේතු විය. මීට අමතරව, පෞද්ගලික අංශය සිය අභ්‍යන්තර මූල්‍යන ප්‍රභව භාවිතය මෙන්ම විකල්ප මූල්‍යන මූලාශ්‍ර කෙරෙහි යොමු වීම ද ණය සඳහා ඇති ඉල්ලුම පහළ යෑම කෙරෙහි යම් බලපෑමක් ඇති කෙරිණ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2014 වසරේ පළමු මාස හත තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය රුපියල් බිලියන 52.4 කින් අඩු වූ අතර, 2014 ජූලි මස අවසානය වන විට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනය සියයට 0.8 ක පමණ සුළු අගයක පැවතිණි. අගෝස්තු මාසයේ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියද සමුච්චිත වශයෙන් ගත් කල 2014 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය අඩුවීමක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වුවද, රන් භාණ්ඩ උකස් ණය පහළ යෑම නිසා සමස්ත ණය ප්‍රමාණය මත පැවති අහිතකර බලපෑම කෙරෙහි අහෝසි වීම සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික තවදුරටත් පහළ යෑමේ හිතකර බලපෑම හේතුවෙන් වසරේ දෙවන භාගයේ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය අපේක්ෂිත පරිදි යථා තත්ත්වයට පත් විය. ඒ අනුව, වසරේ අවසාන කාර්තුව දෙක තුළ පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය, පිළිවෙලින්, රුපියල් බිලියන 100.2 කින් හා රුපියල් බිලියන 176.3 කින් ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 7.5 හා සාපේක්ෂව 2014 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 223.9 ක සමස්ත ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කරමින් සියයට 8.8 ක් ලෙස වාර්තා විය.

7.6 රජය සටහන වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අත්තිකාරම්

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව, කර්මාන්ත හා සේවා යන අංශ සඳහා ලබා දුන් ණය, පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රසාරණයට වැඩි වශයෙන් දායක විය. ඒ අනුව, 2014 වසර තුළ දී කර්මාන්ත සහ සේවා අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 218.4 කින් සහ රුපියල් බිලියන 92.7 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, තේ සහ වී වැනි ඇතැම් උප අංශවල ණය වර්ධනයක් වාර්තා කළ ද, 2014 වසර තුළ දී කෘෂිකාර්මික අංශය සඳහා යොමු වූ ණය ප්‍රමාණය අඩු විය. ඒ අතර, පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් ස්වරූපයේ ණය 2014 වසර තුළ දී තවදුරටත් පහළ වැටුණි. ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි රන් මිල ගණන් ශීඝ්‍රයෙන් පහළ යෑමත් සමඟ කෘෂිකාර්මික හා පරිභෝජන යන දෙඅංශයෙන්ම උකස් ණයවල සිදු වූ සැලකිය යුතු පහළ යෑම, පෞද්ගලික ණය හා අත්තිකාරම් මෙන්ම, කෘෂිකාර්මික අංශයට ලබා දුන් ණය අඩු වීම කෙරෙහි අඛණ්ඩව අහිතකර බලපෑම් ඇති කළේය.

කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම්ව ණය සහ අත්තිකාරම්වල කල්පිරීම් සලකා බැලීමේ දී, 2014 වසර තුළ දී සෑම ක්ෂේත්‍රයකම දිගුකාලීන ණය වර්ධනය වී ඇත. දිගුකාලීන පොලී අනුපාතික ද ඇතුළු පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ සිදු වූ සැලකිය යුතු අඩු වීම,

7.4 සංඛ්‍යා සටහන වාණිජ බැංකු විසින් ලබාදුන් ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ගීකරණය (අ) (ආ)

අංශය	2013 අවසානයට	2014 අවසානයට (අ)	රුපියල් බිලියන	
			දායකත්වය (සියයට)	ප්‍රතිශතක වෙනස
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	304.9	287.3	10.4	-5.8
එයින්, තේ	54.3	68.5	2.5	26.2
රබර්	18.9	20.8	0.8	9.8
පොළී	7.0	7.8	0.3	11.6
වී	14.8	16.9	0.6	14.0
එළවළු, පළතුරු සහ සුළු ආහාර භෝග	14.7	16.4	0.6	11.7
ධීවර	10.4	11.7	0.4	12.8
කර්මාන්ත	899.6	1,118.0	40.4	24.3
එයින්, ඉදිකිරීම්	384.2	469.8	17.0	22.3
ආහාර සහ පාන වර්ග	60.6	71.1	2.6	17.3
රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම්	106.0	148.5	5.4	40.2
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	86.0	101.0	3.7	17.5
සේවා	616.6	709.3	25.6	15.0
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	233.8	230.8	8.3	-1.3
සංචාරක ව්‍යාපාරය	63.0	76.8	2.8	21.9
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	117.7	147.5	5.3	25.3
නාවික, ඉවත් සහ සැපයුම්, සහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය	14.2	13.9	0.5	-2.2
පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් (ආ)	684.8	608.7	22.0	-11.1
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ	74.9	92.0	3.3	22.8
උකස් කිරීම්	292.9	172.7	6.2	-41.0
සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සම්බන්ධිත ණය	29.0	42.9	1.6	47.9
එකතුව	2,535.0	2,766.2	100.0	9.1

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අයිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂ ඇතුළත් නොවේ.
 (ඇ) තාවකාලික
 (ඈ) කර්මාන්ත යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති 'ඉදිකිරීම්' කාණ්ඩයට අයත්වන පෞද්ගලික නිවාස ණය හැර

අංශය		දෙසැම්බර් 2013		දෙසැම්බර් 2014	
		දායකත්වය (%)	වර්ධනය %	දායකත්වය (%)	වර්ධනය %
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	කෙටිකාලීන	9.1	-9.8	7.1	-14.5
	මැදිකාලීන	2.1	8.2	2.3	17.4
	දිගුකාලීන	0.8	23.4	1.0	30.5
කර්මාන්ත	කෙටිකාලීන	13.7	15.7	14.7	16.9
	මැදිකාලීන	9.2	10.1	11.2	32.7
	දිගුකාලීන	12.6	14.9	14.5	26.2
සේවා	කෙටිකාලීන	11.7	17.2	11.7	8.9
	මැදිකාලීන	7.5	16.4	8.1	18.4
	දිගුකාලීන	5.1	19.2	5.8	24.2
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම්	කෙටිකාලීන	15.4	-22.6	11.9	-15.3
	මැදිකාලීන	7.6	58.6	5.7	-17.2
	දිගුකාලීන	4.1	32.7	4.3	16.1
සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සම්බන්ධිත ණය	කෙටිකාලීන	0.5	71.1	0.8	67.3
	මැදිකාලීන	0.3	-8.2	0.4	46.5
	දිගුකාලීන	0.3	0.9	0.4	20.7

(අ) වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) මූලික කල්පිරීම පදනම් කරගනිමින් ණය වර්ගීකරණය සිදුකර ඇති අතර එය වසරකට වඩා අඩු - කෙටිකාලීන, වසර 1-5 අතර - මැදිකාලීන හා වසර පහකට වඩා වැඩි - දිගුකාලීන වශයෙන් දක්වා ඇත.

දිගුකාලීන ණය සඳහා ඇති ඉල්ලුම සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ නැංවීමට හේතු විය. උකස් ණය අන්තිකාරම්වල ශීඝ්‍ර පහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් සිදු වූ කෘෂිකාර්මික, ධීවර සහ පෞද්ගලික ණය යන අංශවල කෙටිකාලීන ණය වර්ධනය අඩුවීම ද දිගුකාලීන ණය ප්‍රතිශතය ඉහළ යෑමට හේතු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සියලුම අංශවල දිගුකාලීන ණය සඳහා වන දායකත්වය පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 23 හා සාපේක්ෂව 2014 වසර තුළ දී සියයට 26 දක්වා ඉහළ ගියේය. දිගු හා මධ්‍යකාලීන ණය අතුරින් වැඩි ප්‍රමාණයක් කර්මාන්ත හා සේවා අංශවලට ලබා දුන් ණය වූ අතර, කෘෂිකාර්මික සහ පෞද්ගලික ණය හා අන්තිකාරම් යන අංශවලට ලබා දුන් ණය අතරින් කෙටිකාලීන ණය මුල් තැනක් ගනු ලැබීය.

2014 වසර තුළ දී බැංකු අංශය විසින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 134.6 කින් ඉහළ ගියේය. 2014 වසරේ දී මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් හැර) තොගයේ ඉහළ යෑම 2013 වසර අවසානයේ පැවති අගයට සාපේක්ෂව ඉතා සුළු අගයක් වූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන්ම තාවකාලික අන්තිකාරම්වල වැඩිවීම හේතුවෙන් මහ බැංකුව මගින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 35.7 කින් ඉහළ ගියේය. වාර්ෂික බැංකු මගින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 98.9 කින්

වැඩි වුව ද, 2013 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 420.9 හා සාපේක්ෂව එය ශීඝ්‍ර අඩු වීමකි. වාර්ෂික බැංකු මගින් රජයට ලබා දුන් ණයවල අන්තර්ගතය සැලකීමේ දී, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර තොගයෙහි (ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් හැර) රුපියල් බිලියන 193.2 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් වාර්තා වූ අතර, රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි නොපියවූ රජයේ අයිරා ශේෂය රුපියල් බිලියන 27.5 කින් වර්ධනය විය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙනුවට මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව මැදි හා දිගුකාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා ආයෝජකයන්ගේ ඇති කැමැත්ත, වාර්ෂික බැංකු සතු දිගුකාලීන පරිණත කාලසීමා සහිත රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණය ඉහළයෑම කෙරෙහි හේතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාර්ෂික බැංකු සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් හැර) රුපියල් බිලියන 136.3 කින් අඩු විය. වාර්ෂික බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකක සහ අක් වෙරළ බැංකු ඒකක යන දෙඅංශයේ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ආයෝජන, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 11.6 කින් සහ රුපියල් බිලියන 17 කින් ඉහළ යෑම, 2014 වසරේ රජයට ලබා දුන් සමස්ත ශුද්ධ ණය ඉහළ යෑම සඳහා හේතු වූ නමුත්, එය 2013 වසරේ වාර්තා වූ, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 42.9 හා රුපියල් බිලියන 55.8 සමඟ සැසඳීමේ දී අඩු අගයක් ගනු ලැබීය.

2014 වසර තුළ දී රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය රුපියල් බිලියන 80.9 කින් ඉහළ ගියේය. ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ලං.බ.නී.ස.) විසින් වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකක සහ අක් වෙරළ බැංකු ඒකක යන දෙඅංශයෙන්ම ලබා ගත් ණයවලින් කොටසක් පියවීම හේතුවෙන් වසරේ පළමු මාස හත තුළ දී රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබා දුන් ණය රුපියල් බිලියන 38.2 කින් අඩු විය. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම.) විසින් ලබා ගත් ණය රුපියල් බිලියන 4.9 ක් ලෙස පැවතුණි. එහෙත්, 2014 වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළ දී රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබාගත් ණය රුපියල් බිලියන 82.2 කින් ඉහළ ගිය අතර, එම වැඩිවීමෙන් සියයට 75 ක පමණ ප්‍රමාණයක් ලං.බ.නී.ස. විසින් වාණිජ බැංකු වෙතින් විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් ණයවලින් සමන්විත වේ. කෙසේ වුව ද, වසර තුළ දී සැලකිය යුතු තරම් රුපියල් තැන්පතු පවත්වා ගැනීමත් සමගම එම සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය හිතකර මට්ටමක පැවතුණි. අනෙකුත් රාජ්‍ය සංස්ථා අතරින්, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය (රුපියල් බිලියන 35.0), ලංකා පොහොර සමාගම (රුපියල් බිලියන 8.7) මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය (රුපියල් බිලියන 4.7) යනාදිය රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබා ගන්නා ලද ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන්ම දායක වූ ආයතන විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₄)

පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_{2b}) වර්ධන ප්‍රවණතාව හා සමානව මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව මනිනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M₄)³ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 16.2 හා සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 14.3 ක් දක්වා අඩු විය. 2014 වසර තුළ දී පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₄) රුපියල් බිලියන 614.4 කින් ඉහළ ගිය අතර මේ සඳහා ශුද්ධ දේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 551.1 කින් ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. බැංකු අංශය හා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් මගින් රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම, ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යෑමට හේතු විය. මේ අතර, ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ද රුපියල් බිලියන 63.3 කින් ඉහළ ගියේය.

වෙළඳපොළ තැන්පතු පොලී අනුපාතික පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව හේතුවෙන් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සලකා බලන විට සියලුම බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල කාලීන

3 මූල්‍ය සමීක්ෂණය දැවැන්ත පිළිබඳව වඩාත් පුළුල් මිනුමක් වන අතර එයට මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මෙන්ම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ද ඇතුළත් වේ.

7.6 සංඛ්‍යා සටහන		පුළුල් මුදල් (M₄) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)				
		රුපියල් බිලියන				
අයිතමය	2013 අවසානයට (අ)	2014 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2013		2014	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M ₄)	4,283.3	4,897.7	598.2	16.2	614.4	14.3
තුඩුදුන් සාධක						
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-200.0	-136.7	-164.9	-470.2	63.3	31.6
මුදල් අධිකාරීන්	529.1	688.0	132.7	33.5	158.9	30.0
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-605.5	-672.9	-183.2	-43.4	-67.4	-11.1
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	-123.7	-151.9	-114.4	-1,238.2	-28.2	-22.8
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	4,483.3	5,034.4	763.1	20.5	551.2	12.3
දේශීය ණය	5,568.8	6,291.9	739.7	15.3	723.1	13.0
රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය	1,787.2	2,010.4	397.2	28.6	223.2	12.5
මුදල් අධිකාරීන්	114.0	149.7	-164.8	-59.1	35.7	31.3
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	1,187.3	1,286.2	420.9	54.9	98.9	8.3
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	458.0	514.8	130.3	39.8	56.8	12.4
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	27.8	59.7	10.8	63.4	31.8	114.3
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය	365.1	446.0	72.6	24.8	80.9	22.2
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	3,416.5	3,835.5	269.8	8.6	419.0	12.3
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	2,534.3	2,758.2	175.9	7.5	223.9	8.8
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	380.2	474.4	25.7	7.2	94.3	24.8
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	502.0	602.9	68.2	15.7	100.9	20.1
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-1,085.5	-1,257.5	23.5	2.1	-172.0	-15.8

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සහ ඉතුරුම් ගිණුම් ඇතුළත් ආසන්න මුදල්වල වර්ධනය, 2013 දෙසැම්බර් මාසයේ දී පැවති සියයට 17.5 සිට 2014 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 12.7 දක්වා අඩු විය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකකවලට අදාළ ආසන්න මුදල් සුළු වශයෙන් වර්ධනය වුව ද, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල ආසන්න මුදල්වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2013 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 9.4 හා සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 15 දක්වා ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල ආසන්න මුදල්වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2013 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 32.7 සිට 2014 වසර අවසානයේ දී සියයට 22.5 දක්වා අඩු විය.

මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව, පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2013 වසර අවසානයේ වූ සියයට 8.6 සිට 2014 වසර අවසානයේ දී සියයට 12.3 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2014 ජනවාරි සිට ජූලි මස දක්වා පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වුව ද, අගෝස්තු සිට දෙසැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, පුළුල් මුදල් (M_2) සැපයුම තුළ අඩංගු පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි රුපියල් බිලියන 223.9 ක ඉහළ යෑම සමඟ සැසඳීමේ දී මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු හා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් මගින් ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය වර්ධනය වීම හේතුවෙන් රුපියල් බිලියන 419 කින් ඉහළ ගියේය. පෞද්ගලික අංශය වෙත බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් ලබා දුන් ණය වර්ධනය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 7.2 හා සියයට 15.7 සමඟ සැසඳීමේ දී 2014 වසරේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 24.8 හා සියයට 20.1 කින් ඉහළ ගියේය. නිරපේක්ෂ වශයෙන් ගත් කල, 2014 වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 94.3 කින් හා රුපියල් බිලියන 100.9 කින් ඉහළ ගියේය. මේ සඳහා රාජ්‍ය ආයතනවලට ලබා දුන් ණය ද ඇතුළුව බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමට සහ නිෂ්පාදන අංශවලට ලබා දුන් සෘජු ණය හා අන්තිකාරම් ඉහළ

යෑමත් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල සෘජු ණය හා අන්තිකාරම් මෙන්ම කල්බදු පහසුකම් ඉහළ යෑම ද ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

7.4 පොලී අනුපාතික

අඛණ්ඩව පැවති සාපේක්ෂ වශයෙන් ලිහිල් වූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව හේතුවෙන් 2014 වසර තුළ දී වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මෙතෙක් වාර්තා වූ අඩුම මට්ටම් දක්වා පහළ ගියේ ය. 2014 ජනවාරි මස 02 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් සියයට 8.00 දක්වා අඩු කරන ලද අතර, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය වසර පුරා සියයට 6.50 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන යන ලදී. තවද, සියයට 6.50 ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සඳහා විවට වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන්ගේ ප්‍රවේශ වීම 2014 සැප්තැම්බර් මස 23 වැනි දින සිට සීමා කරමින් මහ බැංකුව විසින් සියයට 5.00 ක විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් පනවන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එක් දින වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි පහළ සීමාවටත් වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ද මෙතෙක් වාර්තා වූ අඩුම මට්ටම් දක්වා අඩු විය.

මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

දේශීය වෙළඳපොළ තුළ පැවති ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා මට්ටම හේතුවෙන් 2014 වසරේ දී අන්තර් බැංකු ඒකීය මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. 2014 ජනවාරි මාසයේ දී නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පහත හෙළීමත් සමඟ බරිත සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 7.66 සිට 2014 ජනවාරි මස අවසානය වන විට සියයට 7.46 දක්වා අඩු විය. මුදල් වෙළඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව පිළිබිඹු කරමින් 2014 පෙබරවාරි මස අවසානය වන විට බරිත සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය සියයට 6.95 දක්වා තවදුරටත් අඩු වූ අතර, ඉන් අනතුරුව 2014 අගෝස්තු මස අවසානය වන තෙක් එය සියයට 6.63-6.99 අතර පරාසයක පැවතුණි. 2014 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සඳහා වූ ප්‍රවේශය සීමා කිරීමත් සමඟ බරිත සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකයටත් වඩා අඩු වූ අතර, 2014 ඔක්තෝබර් මස ආරම්භයේ දී

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

එය සියයට 5.72 ක අඩුම අගයක් වාර්තා කළේය. ඉන්පසුව, බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීන මුදල් අනුපාතිකය 2014 වසරේ ඉතිරි කාලපරිච්ඡේදය පුරාම සියයට 6.00 ක පමණ මට්ටමේ ස්ථාවරව පැවතුණි. ඒ අනුව බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීන මුදල් අනුපාතිකය 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 7.66 හා සාපේක්ෂව 2014 වසර අවසානය වන විට පදනම් අංක 145 කින් අඩු වෙමින් සියයට 6.21 ක් ලෙස වාර්තා විය. මේ අතර, නීත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සඳහා වූ ප්‍රවේශය සීමා කිරීම සහ 2014 වසර පුරා පැවති ඉහළ වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව හේතුවෙන් විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු වෙන්දේසිවල බර්ත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික ද පහළ ගියේය. එමෙන්ම, බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීන මුදල් අනුපාතිකයට අනුකූලව ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය ද 2014 වසරේ දී පහළ වැටුණි. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දී එක් දින සහ මාස 12 ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික, පිළිවෙළින්, සියයට 6.10 සහ සියයට 7.15 දක්වා පදනම් අංක 166 කින් සහ 394 කින් අඩු විය.

තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

2014 වසරේ දී තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉහළ වේගයකින් අඩු විය. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු සියලුම පොලී උපයන තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පෙන්වුම් කරන බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය, 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 9.37 සිට 2014 වසර තුළ දී සියයට 6.20 ක් දක්වා පදනම් අංක 317 කින් අඩු විය. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු සියලුම පොලී උපයන කාලීන තැන්පතුවලට අදාළ බර්ත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ද 2013 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 11.78 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 7.33 දක්වා පදනම් අංක 445 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. බොහෝ මූල්‍ය ආයතන විසින් පිරිනමනු ලැබූ තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවලට වඩා උද්ධමන අනුපාතිකය අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ඉතිරි කරන්නන් සඳහා ධන මූර්ත පොලී අනුපාතික වාතාවරණය මඟින් ප්‍රතිලාභ හිමි විය. එහෙත්, ඉතිරි කරන්නන්ගේ යෝජනා විශේෂයෙන්ම, අඩු පොලී අනුපාතික වාතාවරණය හේතුවෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් මුහුණපා සිටින දුෂ්කරතාවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහාම වූ විශේෂ පොලී යෝජනා ක්‍රමයක් 2015 අයවැය මඟින් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, 2015 ජනවාරි මස 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි බලපත්‍රලාභී බැංකුවල වයස අවුරුදු 60 ට වඩා වැඩි පුරවැසියන් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන රුපියල් මිලියන 2.5 ක්

7.7 සංඛ්‍යා සටහන තෝරාගත් මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට

	බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීන මුදල් අනුපාතිකය		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (එක් දින)		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (මාස 12)	
	කාලපරිච්ඡේදය අං	මාසික සාමාන්‍යය	කාලපරිච්ඡේදය අං	මාසික සාමාන්‍යය	කාලපරිච්ඡේදය අං	මාසික සාමාන්‍යය
දෙසැ.-11	8.97	8.69	9.01	8.77	10.28	10.15
දෙසැ.-12	9.83	10.22	9.92	10.30	14.34	14.41
දෙසැ.-13	7.66	7.73	7.76	7.80	11.09	11.39
මාර්.-14	6.97	6.91	7.00	7.00	9.23	9.34
ජූනි.-14	6.96	6.96	7.00	7.00	8.88	8.88
සැප්.-14	5.77	6.55	5.92	6.64	7.31	7.99
දෙසැ.-14	6.21	6.01	6.10	6.02	7.15	7.12

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

දක්වා වූ ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා සියයට 12 ක විශේෂ වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකයක් ලබාදීමට යෝජනා කරන ලදී. තවද, 2015 රජයේ අතුරු අයවැය යෝජනාවකට අනුව, ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහා වූ විශේෂ පොලී අනුපාතික යෝජනා ක්‍රමයක් සඳහා වන උපදෙස් මාලාවක් මුදල් අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය පරිදි රජය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2015 ජනවාරි මස 16 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි වයස අවුරුදු 60 ට වඩා වැඩි ශ්‍රී ලාංකික ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් විසින් මෙම විශේෂ පොලී අනුපාතික ක්‍රමය යටතේ සියලුම බැංකුවල ආරම්භ කරන රුපියල් මිලියනයක් දක්වා වූ එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා සියයට 15 ක වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකයක් පිරිනැමීමට යෝජනා කරන ලදී. ඒ අතර, පෙර පැවති යෝජනා ක්‍රමය යටතේ 2015 ජනවාරි මස 16 වන දිනට පෙර රුපියල් මිලියන 2.5 ක් දක්වා ස්ථාවර තැන්පතු ආරම්භ කරන ලද ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහා සියයට 12 ක වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකයක් පිරිනමනු ලැබේ.

සෑම වසරකම අවසානයේ දී මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කොට රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය 2014 වසර සඳහා වූ සියයට 10.34 හා සැසඳීමේ දී 2015 වසර සඳහා සියයට 7.76 ක් විය⁴. මෙම පොලී අනුපාතික සෑම වසරකම දෙසැම්බර් මාසයේ දී පෙර මාස දොළහ

4 නෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරන සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක දී අදාළ වේ. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතන විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි වූ ණයක් අයකර ගැනීමේ දී ඒ සඳහා එකඟ වූ පොලී අනුපාතිකයක් නොමැති විටක මෙම වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය අදාළ වේ.

7.8 සංඛ්‍යා සටහන		පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම	
වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට			
පොලී අනුපාතිකය	2013 අවසානයට (අ)	2014 අවසානයට (ආ)	
ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික (ඇ)			
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	6.50	6.50	
නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	8.50	8.00	
බරිත සාමාන්‍ය ඒකාණක මුදල් අනුපාතිකය	7.66	6.21	
රජයේ සුරැකුම්පත් මත පදනම් අනුපාතික			
ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ			
හාණ්ඩාගාර බිල්පත්			
දින 91	7.54	5.74	
දින 182	7.85	5.84	
දින 364	8.29	6.01	
හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර			
වසර 2	-	-	
වසර 3	10.87	-	
වසර 4	-	-	
වසර 5	10.64	8.93	
වසර 10	11.80	7.88	
ද්විතියික වෙළඳපොළ			
හාණ්ඩාගාර බිල්පත්			
දින 91	7.52	5.72	
දින 182	7.83	5.86	
දින 364	8.27	6.04	
හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර			
වසර 2	8.86	6.22	
වසර 3	9.05	6.94	
වසර 4	9.54	7.14	
වසර 5	10.29	7.26	
වසර 10	10.89	7.99	
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (ඈ)			
තැන්පතු පොලී අනුපාතික			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	0.75-9.14	0.50-8.00	
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු (ඉ)	6.00-16.00	3.95-12.00	
බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය	9.37	6.20	
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය	11.78	7.33	
ණය පොලී අනුපාතික			
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය	9.96	6.35	
බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය	15.18	11.91	
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන			
තැන්පතු පොලී අනුපාතික			
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.00	5.00	
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	9.50	6.50	
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඊ)			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	6.67-8.86	5.17-6.81	
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	12.66-14.40	8.56-10.27	
ණය පොලී අනුපාතික			
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (උ)	14.00-15.50	8.00-13.00	
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (උ)	12.75-17.50	7.59-14.25	
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඊ)			
මූල්‍ය කල්බදු	18.04-24.78	15.45-23.15	
කුලීපිට ගැනුම්	19.47-22.89	16.36-20.42	
නිශ්චල දේපල මත ලබා දුන් ණය	20.00-21.67	17.00-21.20	
සාංගමික ණය වෙළඳපොළ			
බැඳුම්කර	8.00-20.00	6.88-15.50	
වාණිජ පත්‍රිකා	8.50-22.00	6.44-12.50	

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) සංශෝධිත
 (ආ) තාවකාලික
 (ඇ) මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 2014 ජනවාරි මස 02 වැනි දින සිට, පිළිවෙලින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම්, අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී.
 (ඈ) වාණිජ බැංකු සහ තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (ඉ) ඇතැම් වාණිජ බැංකු විසින් සැපයූ විශේෂ පොලී අනුපාතික මෙහි උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.
 (ඊ) බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද උපරිම සහ අවම පොලී අනුපාතික මත පදනම් වූ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය
 (උ) නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ලද ණය පමණි.

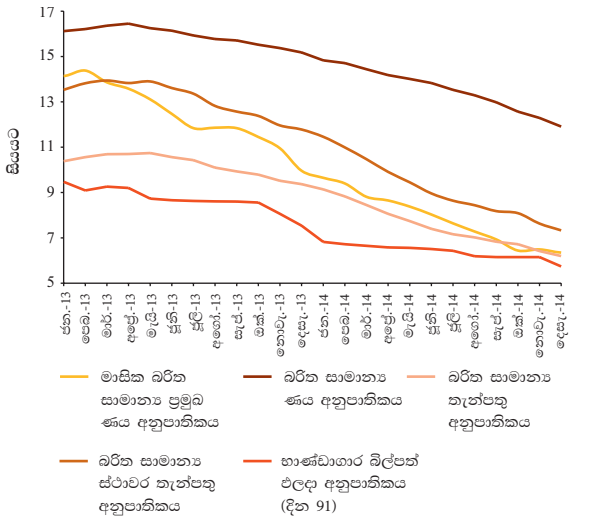
සඳහා වන සියලුම වාණිජ බැංකුවල පොලී උපයන තැන්පතු සඳහා අදාළ වන බරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික පදනම් කර ගනිමින් ගණනය කරනු ලැබේ.

සාපේක්ෂ වශයෙන් ලිහිල් වූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මෙන්ම, වෙළඳපොළ ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවත්, පොලී අනුපාතික වෙනස් කිරීම සඳහා මූල්‍ය ආයතන දිරිගැන්වීමේ ලා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උත්සාහයන් හේතුකොට ගෙන 2014 වසර තුළ දී ණය පොලී අනුපාතික තවදුරටත් අඩු විය. වාණිජ බැංකු විසින් සිය ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ලබා දෙන ණය සහ අත්තිකාරම් පොලී අනුපාතික පදනම් කොට ගෙන සතිපතා පදනම මත ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය, 2013 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 10.13 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 6.26 ක් දක්වා පදනම් අංක 387 කින් මෙතෙක් වාර්තා වූ අඩුම අගය දක්වා පහළ ගියේය. මාසික පදනම මත ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය ද 2013 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 9.96 සිට 2014 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 6.35 දක්වා පදනම් අංක 361 කින් අඩු විය. තවද, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් සියලුම ණය සහ අත්තිකාරම් මත පදනම් වූ බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය, ණය පොලී අනුපාතිකවල පහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 15.18 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.91 දක්වා පදනම් අංක 327 කින් අඩු විය. බැංකු අනුව වර්ගීකරණය කරන ලද බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතික ද 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.14-19.52 පරාසය සමඟ සැසඳීමේ දී 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 5.66-16.57 පරාසය දක්වා අඩු විය. සුරැකුම්පත් අනුව සලකා බලන විට ද සියලුම ණය පොලී අනුපාතික 2014 වසරේ දී සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

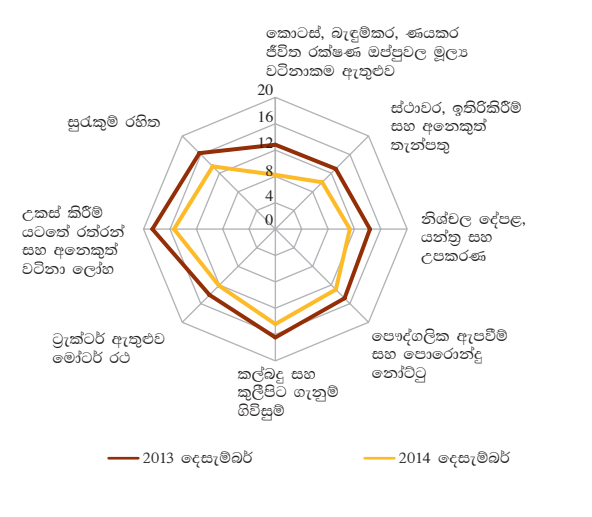
වෙළඳපොළ තුළ පැවති අඩු පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය පිළිබිඹු කරමින් 2014 වසරේ දී නව තැන්පතු සහ නව ණයදීම් සඳහා වන පොලී අනුපාතික ද අඩු විය.⁵ වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු නව පොලී උපයන තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කෙරෙන බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය 2014 අප්‍රේල් මස වාර්තා වූ සියයට 6.55 සිට 2014 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 5.45 ක්

5 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නව තැන්පතු සහ නව ණය දීම් සඳහා වන සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික ගණනය කිරීම 2014 අප්‍රේල් මාසයේ සිට ආරම්භ කරන ලදී.

7.8 රජය සටහන **තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම**

7.9 රජය සටහන **සුරැකුම් වර්ගය අනුව වාණිජ බැංකුවල බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය (සියයට)**

දක්වා අඩු විය. මේ අතර, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් නව ණය සහ අත්තිකාරම් මත පදනම් වූ බරිත සාමාන්‍ය නව ණය අනුපාතිකය, ණය පොලී අනුපාතිකවල ශීඝ්‍ර අඩු වීම පිළිබිඹු කරමින් 2014 අප්‍රේල් මස දී වූ සියයට 12.93 සිට 2014 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 10.68 ක් දක්වා අඩු විය.

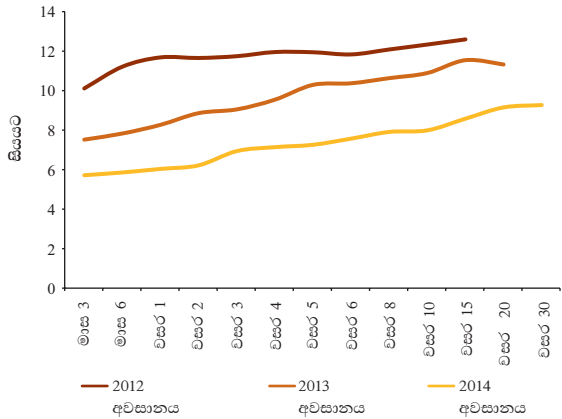
දියුණු රටවල පවතින අඩු පොලී අනුපාතික වාතාවරණය පිළිබිඹු කරමින් 2014 වසර තුළ දී වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික අඩු මට්ටමක පැවතුණි. එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික, 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 0.02-3.75 පරාසයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 0.01-3.25 අතර පරාසයක පැවතුණු අතර, එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික ද 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 0.25-5.00 පරාසයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 0.06-4.25 පරාසයේ පැවතුණි. මේ අතර, ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2013 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 0.10-3.50 පරාසයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 0.05-2.25 පරාසයේ පැවති අතර ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2013 වසර අවසානයේ පැවති 0.25-4.50 පරාසයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 0.20-4.25 පරාසයේ පැවතුණි.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීමට අනුරූපීව ප්‍රාථමික වෙළඳපොළෙහි රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ද 2014 වසරේ දී අඩු මට්ටමක් දක්වා පහළ ගියේය. දේශීය වෙළඳපොළ තුළ වසර පුරා පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව, අඩු මට්ටමක පැවති උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂා ද ඵලදා අනුපාතික අඩු වීම සඳහා හේතු විය. දින 91, දින 182 සහ දින 364 පරිණත කාලසීමාවන්ගෙන් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතික 2014 වසර තුළ දී, පිළිවෙලින්, සියයට 5.74, සියයට 5.84 සහ සියයට 6.01 දක්වා පදනම් අංක 180 කින්, 201 කින් සහ 228 කින් අඩු විය. එසේ වුවත්, අනෙකුත් කෙටිකාලීන මුදල් වෙළඳපොළ අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරමින්, 2015 ආරම්භයේ දී පැවති වෙන්දේසිවල දී, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික කිසියම් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. 2014 වසරේ දී කෙටිකාලීන රජයේ සුරැකුම්පත්වල හැසිරීමට සමගාමීව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික ද පහළ ගියේය. දිගුකාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඉහළ ඉල්ලුම පිළිබිඹු කරමින් සහ ඵලදා වක්‍රය දීර්ඝ කිරීමේ අරමුණින් රජය විසින් දිගුකාලීන පරිණත කාලසීමාවන්ගෙන් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2014 මාර්තු මාසයේ දී සියයට 11.32 ක ඵලදා අනුපාතිකයකින් සමන්විත විසි අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරයක් නිකුත් කෙරුණු අතර, 2014 මාර්තු සහ මැයි මාසවල දී සියයට 11.75 ක ඵලදා අනුපාතිකවලින් සමන්විත තිස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී.

7.10 රූප සටහන රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය

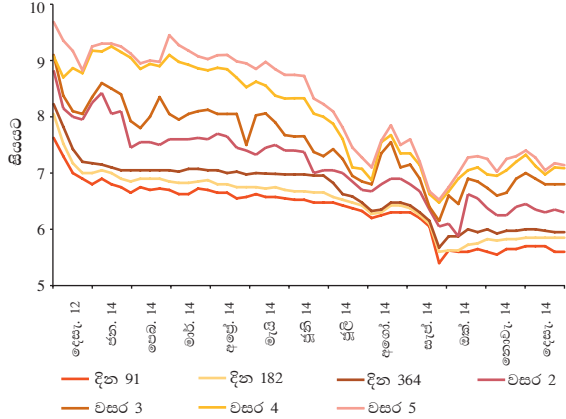
සමස්තයක් ලෙස, ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික, පස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා පැවැති සියයට 8.65 සිට දිගු අන්තයේ වූ තිස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා සියයට 11.75 දක්වා පරාසයේ පැවතුණි. 2014 වසරේ දී අවුරුදු පහට වඩා අඩු පරිණත කාලසීමාවන්ගෙන් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් නොකෙරිණි.

2014 වසරේ දී රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය තවදුරටත් පහළට විතැන් විය. සියලුම පරිණත කාලසීමාවලට අයත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික 2013 වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ දී පදනම් අංක 180-223 කින් පහළ ගියේය. ඒ අනුව, දින 91, දින 182 සහ දින 364 පරිණත කාලසීමාවලින් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලදා අනුපාතික 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 7.52-8.27 පරාසයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ අවසානය වන විට සියයට 5.72-6.04 පරාසයක පැවතුණි. දිගුකාලීන පරිණත කාලසීමා සඳහා ආයෝජකයන්ගේ නැඹුරුව පිළිබිඹු කරමින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික ද 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 8.86-11.54 පරාසයේ සිට 2014 වසරේ දී සියයට 6.22-9.27 පරාසය දක්වා අඩු විය.

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ද තවදුරටත් පහළ ගියේය. වාණිජ පත්‍රිකාවලට අදාළ පොලී අනුපාතික, 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 8.50-22.00 පරාසයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 6.44-12.50 පරාසය දක්වා අඩු විය. 2014 වසරේ දී

7.11 රූප සටහන රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදාවේ සතිපතා හැසිරීම

සාංගමික ණයකර නිකුතු 46 ක් පැවති අතර, එම ණයකර සමාගම් 20 ක් විසින් වසර 3 සිට 10 අතර පරිණත කාලයකින් සමන්විතව නිකුත් කළ ඒවා විය. ණයකර සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2013 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 8.00-20.00 පරාසයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 6.88-15.50 ක් විය.

7.5 අනාගත වර්ධනයන්, අභියෝග සහ පෙරදැක්ම

බැංකු අංශය මගින් පෞද්ගලික අංශයට සපයනු ලබන ණය තවදුරටත් වර්ධනය වීම සඳහා දැනට පවතින අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරය හේතු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. උද්ධමනය පිළිබඳ යහපත් පෙරදැක්ම සහ මනාව පාලනය කෙරුණු උද්ධමන අපේක්ෂා මධ්‍යයේ 2014 වසර පුරා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද සාපේක්ෂ වශයෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හේතුවෙන් පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය මෙතෙක් පැවති අඩුම මට්ටම් දක්වා අඩු විය. ආර්ථිකයේ දැනට පවතින අඩු පොලී අනුපාතික පෞද්ගලික අංශයේ ණය ප්‍රසාරණය කෙරෙහි යහපත් ලෙස බලපෑ අතර, ඉදිරි කාලය තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට සපයනු ලබන ණය තවදුරටත් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මේ අනුව, මූල්‍ය සම්පත් සඳහා ප්‍රවේශ වීමට පෞද්ගලික අංශයට ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉඩප්‍රස්ථා විවරකර ලීමට මෙන්ම, එම මූල්‍ය සම්පත් ඵලදායී ආර්ථික කටයුතු සඳහා උපයෝජනය වීම තහවුරු කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමට මූල්‍ය ආයතන දිරිමත් කෙරේ. පෞද්ගලික අංශයට සපයනු ලබන ණය අඛණ්ඩ ලෙස වර්ධනය වීමත් සමගින්, උද්ධමනය අඩු හා ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගනු ලබන අතරතුර ආර්ථිකය ඉහළ වර්ධන මාවතක රඳවා ගැනීම සඳහා සකස් කරන ලද මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික රාමුවට අනුකූල අනුපාතිකයකින් මුදල් සමස්ත ද වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය.

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

පෞද්ගලික අංශයට සපයනු ලබන ණය අඛණ්ඩව වර්ධනය වන වාතාවරණයක් තුළ, ඉල්ලුමෙන් ජනිත වන උද්ධමන පීඩන මැඩ පැවැත්වීම සඳහා බැංකු අංශයෙන් රාජ්‍ය අංශයට සපයනු ලබන ණය අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. රජය හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවල අධික ණය ඉල්ලුම මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දැඩි අභියෝග ඇති කරයි. විශේෂයෙන්, රාජ්‍ය අංශයේ අධික ණය ප්‍රසාරණයට ඉඩ සැලසීම තුළින් අධික ලෙස මුදල් ප්‍රසාරණය වීම, අපේක්ෂිත අඩු උද්ධමන මට්ටම ලඟා කර ගැනීම සඳහා තර්ජනයක් වන අතර, එය පෞද්ගලික අංශයේ ණය ගලා යෑමට බාධාකාරී වන අන්දමට වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑමට ද හේතු වේ. එබැවින්, විශාල විතැන් වීම්වලින් තොරව රජය විසින් අයවැය ඉලක්ක සපුරා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතර, රාජ්‍ය සංස්ථා මත විශාල පීඩනයක් ඇති වන පරිදි, බනිජ තෙල්, පොහොර වැනි භාණ්ඩවල ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් කාලාන්තරයක් පුරා එම ආයතනවල මූල්‍ය තත්ත්වයට අයහපත් බලපෑම් එල්ල වී ඇති බව පෙනී ගොස් ඇත. එබැවින්, බැංකු අංශයේ මූල්‍ය සම්පත් මත රඳා පැවතීම අඩු කරමින් වඩාත් වෙළඳපොළ පදනම් වූ මිල යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීම සහ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම තුළින් සිය මූල්‍ය තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි රාජ්‍ය සංස්ථා අවධානය යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

පෞද්ගලික අංශයේ ණය ප්‍රසාරණයත් සමඟ, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ ඉහළ ද්‍රවශීලතාවක් අඛණ්ඩව පැවතීම මුදල් ප්‍රතිපත්ති කළමනාකරණය සඳහා අභියෝග ඇති කරයි. 2014 වසර තුළ දී, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක්දින, කෙටිකාලීන මෙන්ම දිගුකාලීන පදනම මත විවිධ වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කටයුතු තුළින් අඛණ්ඩව අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කළේය. එමෙන්ම, පෞද්ගලික අංශයේ ණය වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත්වීම හා මුදල් ප්‍රසාරණය සමඟ දැනට පවතින ඉහළ ද්‍රවශීලතා මට්ටම ක්‍රමයෙන් අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. ඒ අතරම, අධික මුදල් ප්‍රසාරණය වළක්වාලමින් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සුදුසු මට්ටමක පවත්වා ගැනීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරනු ඇත.

ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහා සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ, මැදි හා දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ අත්කර ගත හැකි නව මූල්‍ය උපකරණ හා ක්‍රම හඳුන්වා දීමට සුදුසු

ඉඩප්‍රස්ථා දැනට පවතින වාතාවරණය විසින් සලසා දී ඇත. අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරයක් තුළ ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් මුහුණ දෙනු ලැබූ අපහසුතා සැලකිල්ලට ගෙන, ඒවාට විසඳුම් පිණිස රජය විශේෂ පොලී අනුපාතික ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුන්නේය. කෙසේ වුව ද, එබඳු ක්‍රියාමාර්ග තුළින් තාවකාලික සහනයක් ලැබුණත්, අඩු උද්ධමන තත්ත්වයක් තුළ පැවතිය හැකි අඛණ්ඩ අඩු පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් ආර්ථිකයේ ඇතැම් අංශ මත ඇති විය හැකි බලපෑම් සමනය කිරීම සඳහා දීර්ඝ කාලීන විසඳුම් සෙවීම අවශ්‍ය වේ. එබැවින්, බැංකු පොලී ආදායම් මත යැපෙන ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් මුහුණ දෙන කෙටිකාලීන අභියෝග සඳහා පිළියමක් ලෙස ආකර්ෂණීය පොලී ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන විශ්‍රාම අරමුදල්, රක්ෂණ ක්‍රම යනාදිය ද ඇතුළත් නව මූල්‍ය උපකරණ නුදුරු අනාගතයේ දී හඳුන්වා දීම පිණිස මූල්‍ය ආයතන දිරිමත් කෙරේ.

2015 වසර තුළ දී දියුණු සහ ප්‍රධාන නැගී එන රටවල සිදු විය හැකි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වීම් අනෙකුත් නැගී එන රටවලට දැඩි බලපෑම් ඇති කරනු ඇත. ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ ලක්ෂණ දැකිය හැකි හෙයින්, එක්සත් ජනපදය හා එක්සත් රාජධානිය යනාදී ප්‍රධාන දියුණු රටවල් 2015 වසරේ දී සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කරනු ඇතැයි අපේක්ෂිත අතර, ආර්ථික කටයුතුවල මන්දගාමී හැසිරීම හේතුවෙන් යුරෝ කලාපයේ රටවල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ලිහිල් කරනු ඇත. ප්‍රධාන නැගී එන රටවල් අතර, මන්දගාමී වෙමින් පවතින ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් 2015 වසරේ දී චීන ආර්ථිකය තුළ විශාල ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් සිදු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත. තවද, බනිජ තෙල් මිල ගණන් පහත වැටීම සහ රුබලයෙහි අවප්‍රමාණය තුළින් මෙන්ම, සම්බාධක පැනවීම හේතුවෙන් විශාල ලෙස පසුබෑමකට ලක්වුණු රුසියාව 2015 වසරේ දී ආර්ථික දිරිගැන්වීමේ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා හඳුන්වා දීම සලකා බලනු ඇත. එබඳු වෙනස්වන සුදු පරිසරයක් තුළ, දියුණු සහ ඇතැම් ප්‍රධාන නැගී එන රටවල මිශ්‍ර ප්‍රතිපත්ති ශ්‍රී ලංකාව වැනි නැගී එන වෙළඳපොළ සහිත ආර්ථික මත අවදානම් ඇති කළ හැකිය. විශේෂයෙන්, එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාමාන්‍යකරණ ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන් ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ පිටතට ඇදී යෑම මගින් ආර්ථිකයේ විදේශීය අංශය මත පීඩනයක් ඇති විය හැකි අතර, එමගින් විනිමය අනුපාතිකවල ඉහළ උච්චාවචන සිදුවීම මෙන්ම, දැඩි ලෙස වෙනස් වන ද්‍රවශීලතා මට්ටම් හේතුවෙන් මුදල් කළමනාකරණය මත අභියෝග ඇති කෙරේ. කෙසේ වුවද, දියුණු හා ප්‍රධාන නැගී එන

රටවල ප්‍රතිපත්ති බලපෑම හමුවේ, අනෙකුත් අවදානමට ලක්විය හැකි නැඟි එන රටවල් සිය ආයෝජන කළඹෙහි සංයුතිය වෙනස් කිරීම වැනි උපාය මාර්ගවලට යොමුවීමට ඉඩ ඇති අතර, එමගින් විදේශීය හා මූල්‍ය අංශය මත ඇතිවන අහිතකර බලපෑම් අඩු වනු ඇත.

උද්ධමනය පහළ තනි අගයක පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව යෝග්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්ති අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත. ජාත්‍යන්තර භාණ්ඩ මිල ගණන් අනුව දේශීය බලශක්ති සහ ඉන්ධන මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීම මෙන්ම, ඇතැම් අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ මිල ගණන් පහත හෙළීම හේතුවෙන් ඉදිරි කාලයේ දී, විශේෂයෙන් 2015 වසරේ මුල් භාගයේ දී උද්ධමනය අඩු අගයක පවතිනු ඇති අතර වසර අවසානයේ දී උද්ධමනය මැදි-තනි අගයක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. එමෙන්ම, මැදිකාලීනව උද්ධමනය සියයට 3-5 අතර පරාසයක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. කෙසේ වුව ද, ජාත්‍යන්තර භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම මෙන්ම, මුදල් හා ණය සැපයුමෙහි ප්‍රසාරණය හා වැටුප් පීඩන තුළින් ඇතිවිය හැකි උද්ධමන පීඩන, උද්ධමන පුරෝකථන ළඟා කර ගැනීම මත අවදානම් ඇති කළ හැකිය. ඒ අනුව, අඩු උද්ධමන පරිසරය තිරසාර ලෙස පවත්වා ගැනීම තහවුරු කරමින් උද්ධමන පීඩන ජනිත වීම වැළැක්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග නිසි කලට ගනු ලබනු ඇති අතර, සැපයුම් තත්ත්වය හා ඵලදායීතාව නැංවීමේ රජයේ ප්‍රයත්නයට ද අවශ්‍ය සහයෝගය අඛණ්ඩව ලබා දෙනු ඇත.

මහජනතාව තුළ ඇති උද්ධමන අපේක්ෂා කළමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම සලකා බලා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ඉදිරි දැක්මක් සහිතව අනුගමනය කරනු ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් උද්ධමන අපේක්ෂා සමීක්ෂණ සිදු කිරීම ක්‍රමවත් පදනමක් මත 2006 වසරේ පටන් ආරම්භ කරනු ලැබූ අතර, එම සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර ප්‍රයෝජනය සඳහා පමණක් යොදා ගැනිණි. ඒ අනුව, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය විවරණය කිරීම හා නිර්දේශ කිරීමේ ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සැලසීම පිණිස මෙම මාසික සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ රැස්වීම්වල දී යෙදවුම් වශයෙන් භාවිතා කෙරෙන අතර, ඉන් අනතුරුව, තොරතුරු මත මනාව පදනම් වූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම පිණිස මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කෙරේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව මෙම සමීක්ෂණ සිදු කරනු ලබනු ඇති අතර,

මහජනතාව අතර අයහපත් උද්ධමන අපේක්ෂා ඉස්මතු වීම වැළැක්වීම මෙන්ම, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය කෙරෙන මග පෙන්වීම සඳහා ඉවහල් වන පරිදි මෙම සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව සිය අවධානය යොමු කොට ඇත.

සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීමේ අරමුණ සහිතව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අඛණ්ඩව ප්‍රයත්න දරනු ඇත. පසුගිය දශක තුනක කාලය පුරා ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව 1980 දශකයේ මුල් කාලයේ දී හඳුන්වා දුන් මුදල් ඉලක්කකරණ උපායමාර්ගය මත පදනම් විය. කාලාන්තරයක් පුරා මෙම මුදල් ඉලක්කකරණ උපායමාර්ගය ක්‍රමානුකූලව වැඩිදියුණු කොට ඇති අතර, විශේෂයෙන් පසුගිය සය වසරක කාලය තුළ දේශීය මිල ස්ථායීතාව අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට එම රාමුව ඉවහල් වී ඇත. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මධ්‍ය ආදායම් කාණ්ඩයට ඇතුළත් වීමත් සමගම, වෙනස්වන ආර්ථික පරිසරයක් තුළ දේශීය මිල ස්ථායීතාවේ අඛණ්ඩතාව පවත්වා ගැනීම සඳහා වර්තමාන ජාත්‍යන්තර පරිචය සමග අනුකූල වන පරිදි මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව වැඩිදියුණු කළ යුතු වේ. එලෙසම, මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව නවීකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනා ගනු ලදුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වැඩි දියුණු වූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කරන පූර්ව අවශ්‍යතා ගණනාවක් පසුගිය වසර කිහිපය පුරා සපුරා ඇත. දැනට පවතින අඩු උද්ධමන පරිසරය එබඳු නවීකරණය වූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් අනුගමනය කිරීම සඳහා සුදුසු පරිසරයක් ද සලසන හෙයින්, සපුරන ලද පූර්ව අවශ්‍යතා මත පදනම්ව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ඉදිරි කාලයේ දී සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ (Flexible Inflation Targeting) රාමුවක් කරා හැඩ ගස්වනු ලබනු ඇත. මෙම ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ, ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික විචල්‍ය, විශේෂයෙන් උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධනය වෙත මූලික අවධානය යොමු වනු ඇත. එමෙන්ම, මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් සඳහා සහාය වීම සඳහා පුළුල් මුදල් සමස්ත ප්‍රධාන දර්ශකයක් ලෙස යොදා ගනු ලබනු ඇති අතර, මෙහෙයුම් ඉලක්කය ලෙස එක්දින අන්තර් බැංකු පොලී අනුපාතිකය භාවිතා කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වඩාත් නැඹුරු වනු ඇත.

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොල් අනුපාතික